

Ympäristöluvut

Asia

Härmälänrannan uimarannan ja puistoalueiden vesirakentaminen sekä valmistelulupa, Tampere

Hakija

Tampereen kaupunki
PL 487
33101 Tampere
Y-tunnus 0211675-2

Sisällysluettelo

1	Perustiedot	3
1.1	Hakemuksen vireilletulo	3
1.2	Luvan hakemisen peruste ja toimivaltainen lupaviranomainen	3
2	Asia.....	3
2.1	Taustatiedot	3
2.2	Vesitaloushanke ja sen toteuttaminen.....	4
2.3	Ympäristön tila ja hankkeen vaikutukset	6
2.4	Hankkeen hyödyt ja menetykset.....	8
2.5	Tarkkailu	8
2.6	Aikataulu	9
2.7	Valmistelulupa	9
3	Käsittely.....	9
3.1	Tiedottaminen	9
3.2	Lausunnot.....	9
3.3	Muistutukset ja mielipiteet	17
3.4	Selitys.....	17
4	Aluehallintoviraston ratkaisu.....	18
4.1	Vesitalouslupa	18
4.2	Valmistelulupa	19
4.3	Lupamääräykset	19
5	Ratkaisun perustelut	22
5.1	Vesitalousluvan perustelut	22
5.2	Valmisteluluvan perustelut.....	23
6	Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin.....	23
7	Sovelletut säännökset	23
8	Käsittelymaksu.....	23
9	Tiedottaminen.....	24
9.1	Päätös.....	24
9.2	Päätöksestä tiedottaminen.....	24
10	Muutoksenhaku	24
11	Liite	24
12	Asian käsittelijät	25
VALITUSOSOITUS	.....	26

1 Perustiedot

1.1 Hakemuksen vireilletulo

Tampereen kaupunki on 30.10.2023 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut vesilain mukaista lupaa uimarannan ja puistoalueen rakentamiseen liittyvään vesialueen ruoppaukseen ja täyttöön Härmälänrannan alueella Tampereen kaupungissa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

1.2 Luvan hakemisen peruste ja toimivaltainen lupaviranomainen

Hanke on luvanvarainen vesilain (587/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momentin kohdan 8 perusteella.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen vesilain 1 luvun 7 §:n 1 momentin perusteella.

2 Asia

2.1 Taustatiedot

2.1.1 Sijainti ja oikeudet tarvittaviin alueisiin

Hankealue sijaitsee Pyhäjärven rannalla, Härmälän kaupunginosassa, noin 3,5 km Tampereen keskustasta lounaaseen. Hankealueen lounaispuolelle, noin 300 m etäisyydelle suunnitellusta uimarannasta laskee Pirkkalan kunnan ja Tampereen kaupungin rajalla kulkeva Härmälänoja.

Hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan hakijan omistuksessa olevalle, sekä maa- että vesialueelle sijoittuvalle kiinteistölle 837-301-773-16.

2.1.2 Kaavoitus

Hankealueella on voimassa 27.3.2017 voimaan tullut Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jossa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Alueen rannassa kulkee viheryhteys. Alue kuuluu Pyhäjärven ympäristön kehittämisvyöhykkeeseen ja osittain myös tiiviiseen joukkoliikennevyöhykkeeseen. Härmälä on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Alueella yleiskaavatilanne muodostuu lainvoimaisesta Kantakaupungin yleiskaavasta 2040 ja Kantakaupungin vaiheyleiskaavasta – valtuustokausi 2017-2021. Yleiskaavassa hankealue on osoitettu asumisen alueeksi. Alue on varattu pääosin asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille, muun muassa virkistys- ja suojaviheralueille, lähipalveluille sekä nykyiselle ja uudelle

ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnalle. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota kulttuuriympäristön arvoihin. Alue kuuluu myös kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeeseen.

Yleiskaavassa (kartta 2, *Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut*) ranta-alueelle on osoitettu ohjeellinen ekologinen yhteys, ohjeellinen virkistysyhteys ja ohjeellinen uusi tai kehitettävä uimaranta. Merkinnän kuvauksessa todetaan muun muassa, että uusi palvelutasoltaan kattava uimaranta olisi tarpeen sijoittaa Härmälänrantaan uuden asuinalueen palveluksi. Alue kuuluu myös kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen alueeseen.

Hankealue rajautuu (kartta 3, *Kulttuuriperintö*) maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön, eli Härmälään.

Härmälänrannan alue on 17.3.2014 hyväksytyllä asemakaavalla (nro 8388) muutettu asuinkäyttöön. Asemakaavassa hankealue on merkitty rantapuitoksi (merkintä VP-2). Alueelle sijoittuu myös yleisten tai yksityisten palvelurakennusten korttelialue urheilu- ja liikuntapalveluja ja niihin liittyvien ravitsemuspalveluja varten (merkintä YPU-2). Hankealueen vesialueelle on merkitty ohjeellinen vesialueen osa, jolle saadaan sijoittaa laitureita (merkintä w-1) sekä osa, jolle saadaan sijoittaa järvilämpökeräimiä (merkintä energia-1). Suunnitellun uimarannan itäpuolella sijaitsee 17.5.2006 hyväksytyn asemakaava 8000 alueelle sijoittuva palvelurakennusten korttelialue, jolle saadaan sijoittaa edustus- ja asuinrakennuksia (merkintä P-2).

2.1.3 Lupatilanne

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt vuonna 2017 luvan hankkeen toteuttamiseksi (dnro LSSAVI/732/2017, päätösnro 78/2017/2). Hanketta ei ole tuolloin toteutettu ja lupa on rauennut.

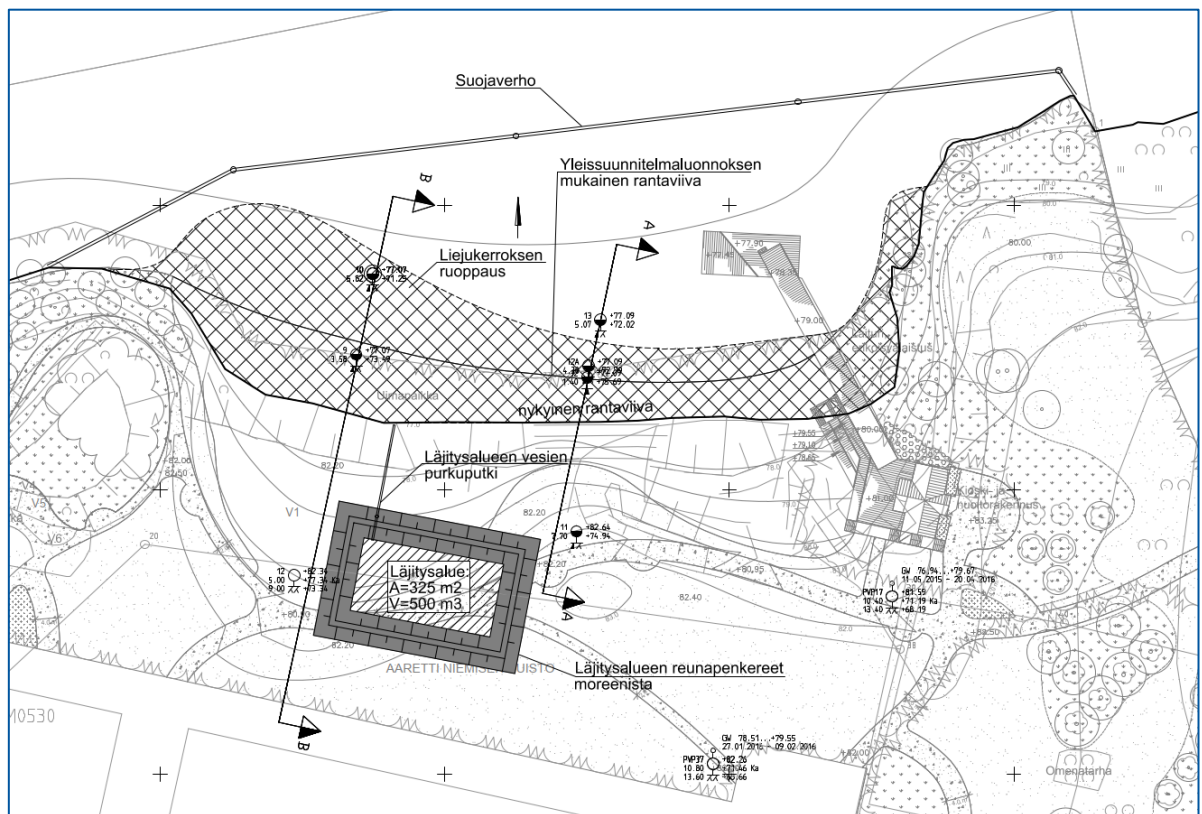
2.2 Vesitaloushanke ja sen toteuttaminen

Hanke on tarpeen alueen asukkaiden virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksien parantamiseksi. Härmälän kaupunginosaan on suunniteltu asuntoja noin 4 500 asukkaalle.

Vesitaloushanke on osa hakijan alueelle toteuttamaa Aaretti Niemisen puistoa. Lisäksi samassa yhteydessä toteutetaan Härmälänojan varteen sijoittuva Härmälänojan puisto. Härmälänojan puiston rakentamisen yhteydessä ei tehdä muutoksia ojan uomaan.

Rakennettavan uimarannan edustalla vesisyvyys on noin 1,4–1,8 m. Uimarannan rakentamisen yhteydessä rantaa ruopataan noin 3 000 m³ ktr kuvassa 1 osoitetulta alueelta. Ruopattava alue rajoittuu 1,5 m vesisyvyyteen ruoppausvyöhyden ollessa uimarannan kohdalla noin 0,6 m. Nurmialueisiin liittyvien rantarakenteiden kohdalla pehmeä liejukerros poistetaan arviolta

enintään 1,0 – 1,5 m syvyyteen saakka. Järven pohjasta kaivettava massa korvataan murske- ja hiekkakerroksella (kerrospaksuus noin 30 cm), joiden väliin tulee suodatinkangas. Lopputäyttömateriaalina käytetään hiekkaa 0/4 (kerrospaksuus noin 30 cm). Yhteensä vesialueelle sijoittuva täyttömäärä on noin 3 100 m³. Hakija hakee lupaa käyttää täyttötöihin maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet vastaavat luontaisia taustapitoisuuksia esimerkiksi arseenin osalta. Vesialueen ruoppauksen yhteydessä loivennetaan maaleikkauksilla nykytilassaan varsin jyrkkiäpiirteistä rantapenkkää helppokulkuisemmaksi.

Kuva 1. Asemapiirustus hankkeessa toteutettavista toimenpiteistä

Ennen kaivu- ja täyttötöiden aloittamista työalue eristetään järven pohjasta pintaan ulottuvalla suojaverholla, jolla estetään ympäröivän vesistön saumentumista. Suojaverhon yläpään asennetaan kelluke ja alapään paino. Suojaverhon toimivuutta tarkkaillaan töiden edetessä.

Ruoppausmassat läjitetään väliaikaisesti ranta-alueelle rakennettavaan, noin 1,5 m korkeilla moreenipenkereillä ympäröityyn altaaseen (altaan koko noin 325 m²) (kuva 1). Altaan pohjalle asennetaan suodatinkangas. Läjitysalueelle asennetaan vesien poisjohtamiseksi purkuputki sekä väliaikainen hulevesien tarkastuskaivo. Altaasta suotautuvat kuivatusvedet johdetaan takaisin Pyhäjärveen suojaverhon sisäpuolelle. Kuivuneet massat kuljetetaan luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan.

Hankkeen toteutukseen on tarkoitus ryhtyä välittömästi valmisteluluvan saamisen jälkeen. Ruoppaustöiden kestoksi on arvioitu noin 2 viikkoa.

2.3 Ympäristön tila ja hankkeen vaikutukset

2.3.1 Luonnonarvot ja kulttuuriperintö

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja alueita tai kohteita. Alueella ei myöskään tiedetä olevan erityisen arvokkaita biotooppeja eikä kasvi- tai eliökunnan esiintymisalueita.

Hakemuksen mukaan hankkeella ei ole merkittävää vaikutusta luonnonympäristöön, koska Härmälänrannan alue on vuosikymmeniä ollut pääasiassa rakennettua ympäristöä.

Härmälänojan varressa on Pirkanmaan maakuntamuseon inventoinneissa havaittu 1800-luvun lopulta peräisin oleva Härmälänojan ylittävä, osittain säilynyt silta.

2.3.2 Maisema

Ranta-alueen reuna on jyrkkä ja Härmälänlahtea on historiatietojen perusteella osin täytetty alueen toimintojen laajetessa.

Pyhäjärveltä katsottuna Härmälänrannan alue näyttäytyy metsäisenä rantana. Puiston ja erityisesti uimarannan rakentamisen seurauksena tämä muuttuu, joskin suuri osa rannan olemassa olevasta kasvustosta on tarkoitus säilyttää. Rantatörmän loivennus muuttaa rannan profiilia merkittävästi.

2.3.3 Vesistö

Pyhäjärvi (35.211.1.001) on Kokemäenjoen keskusjärvi Tampereen eteläpuolella. Järven pinta-ala on 121,6 km². Pyhäjärveen laskevat Näsijärven reitin vedet Tammerkosken kautta ja Vanajaveden reitin vedet Kuokkalan kosken ja Lempäälän kanavan kautta. Koko valuma-alueen ala on 17 073 km² ja järvisyys 14,2 %. Pyhäjärvi laskee Nokianvirran eli Emäkosken kautta Kuloveteen. Pyhäjärveä on säännöstelty vuodesta 1962 lähtien Melon voimalaitospadolla Nokialla. Säännöstely on vuorokausisäännöstelyä eli ns. lyhytaikaissäännöstelyä. Suurin säännöstelyväli vuoden aikana on 1,55 m ja suurin säännöstelytilavuus 195 milj.m³.

Pyhäjärven vedenlaatua tarkkaillaan jatkuvasti. Itäinen Pyhäjärvi on tyypillinen läpivirtausallas, keskiviipymä on 38 vrk. Lievä rehevyys ja ruskeavesisyys ovat tunnusomaista järvelle. Pyhäjärven pohjoisosa (Tampereen puoleinen osa) on luokiteltu keskisuureksi humusjärveksi. Se saa vetensä vähäravinteisesta ja hyvän vedenlaadun Näsijärvestä, minkä takia pohjoisosan vedenlaatu on muita Pyhäjärven alueita parempi. Pyhäjärven

pohjoisosassa fosfori- ja klorofyllipitoisuus ovat selvästi tavoitearvoja alhaisempia. Voimakkaita leväkukintoja ei ole esiintynyt ja alueen happitilanne on pääasiallisesti hyvä.

Viinikanlahden sedimenteissä sekä Härmälän edustan syvänteissä on mitattu korkeita haitallisten aineiden pitoisuuksia vanhan purkupaikan välittömässä läheisyydessä. Korkeimmat PCB-pitoisuudet on havaittu syvältä sedimentistä otetuista näytteistä. Ne ajoittuvat 1960-1970-luvuille ajoittuneeseen korkeimman PCB-kuormituksen aikaan. Tutkimusten perusteella PCB-aineiden levinneisyysalue rajoittuu Pyhäjärven pohjoisosaan, Viinikanlahden ja Nokianvirran väliselle alueelle.

Hankkeessa toteutettavan uimarannan alueelta on tehty sedimenttitutkimuksia vuosina 2005 ja 2013 (Rambol Finland Oy, 2016). Tutkimuksissa on todettu, että rannan läheisyydessä pitoisuudet ovat alhaisia eivätkä mahdolliset ruoppaus- ja/tai peittotoimenpiteet aiheuta normaalista poikkeavia toimenpiteitä vesirakentamiselle.

Hakemuksen mukaan hanke suunnitellaan ja toteutetaan siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle. Rakennustyöt voivat aiheuttaa tilapäistä melua sekä muutoksia vedenlaatuun kohonneena kiintoainepitoisuutena ja veden samentumisena. Hanke ei aiheuta haittaa vesistölle hankealueen lähietäisyyden ulkopuolella.

2.3.4 Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Pyhäjärven rannoilla on noin 1 500 vapaa-ajan asuntoa. Järven virkistyskäyttö on merkittävää. Suunnittelualueen lähistöllä sijaitsee suosittu ulkoilukohde Härmälänsaari sekä Härmälänsaaren venesatama. Yksityisiä laitureita on Härmälänojan suun tietämillä ja venesataman viereisellä niemellä.

Vakituista asutusta on lähinnä Viimankadulla ja lisärakentaminen on käynnissä. Lähimmät olemassa olevat asuinalueet sijaitsevat Valmetinkadun itäpuolella ja Pereentien länsipuolella.

Pyhäjärvi kuuluu suunnittelualueen osalta Pirkkalan kalastusalueeseen. Pyhäjärvi kuuluu Suomen parhaimpien kuhavesien joukkoon. Itäisellä Pyhäjärvellä kalastetaan pääasiassa harvoilla verkoilla. Alueella on myös kaupallisia kalastajia.

Hankealueelle ei sijoitus johtoja tai kaapeleita.

Hakemuksen mukaan hankkeessa tehtävät rakennustyöt eivät haittaa muuta vesistön käyttöä. Vaikutukset ympäristön käyttöön ovat vähäisiä ja paikallisia. Hanke ei rajoita kalastusta hankealueen lähietäisyyden ulkopuolella.

2.4 Hankkeen hyödyt ja menetykset

Härmälänrantaan ollaan rakentamassa uutta asuinalueita 4 500 ihmiselle. Alueen viihtyvyyden parantamiseksi on olennaista rakentaa riittävästi laadukkaita ulkoilu- ja virkistysalueita.

Hakemuksen mukaan hankkeesta ei aiheudu sellaista haittaa tai vahinkoa, josta tulisi maksaa korvauksia. Hankkeesta ei katsota aiheutuvan vahinkoa vesistölle tai alueen käytölle. Hankkeella ei myöskään katsota olevan merkittävää vaikutusta luonnonympäristöön, koska kohde sijaitsee jo rakennetussa ympäristössä.

2.5 Tarkkailu

Hakemuksen mukaan vesistörakentamisen vaikutuksia tarkkaillaan vesinäytteiden avulla. Tarkkailun ajankohdat ja kesto määräytyvät rakennusvaiheiden ja niiden keston mukaisesti. Vedenlaadun tarkkailua esitetään tehtäväksi kolmesta pisteestä. Ensimmäiset kaksi näytepistettä (P1 ja P2) sijaitsevat suojaverhon tuntumassa. Pisteet edustavat työmaan vaikutuksia vedenlaatuun. Kolmas piste (P3) sijaitsee hieman etäämmällä luodon takana paikassa, johon työmaan mahdollisten vaikutusten ei oleteta ylettävän.

Näytteistä analysoidaan: pH, sähkönjohtokyky, sameus, kiintoainepitoisuus, kokonaisfosforipitoisuus, kokonaistyyppipitoisuus, liuennut happi, kemiallinen hapenkulutus, biologinen hapenkulutus, raskasmetallit, öljyhiilivedyt, PAH-yhdisteet ja PCB-yhdisteet. Lisäksi näytteenoton yhteydessä mitataan veden lämpötila, näkösyvyys ja näytteenottopisteen kokonaissyvyys.

Vesinäytteet otetaan kaksi viikkoa ennen rakennustöiden aloittamista, kahdesti rakentamisen aikana riippuen työaikatauluista (ruoppauksen ja täytön aikana), sekä noin kaksi viikkoa rakentamisen päätyttyä.

Ruoppausmassoista suotautuvien vesien laatua tarkkaillaan viivytysaltaasta (näytepiste P4), johon vedet valuvat läjitysaltaan ja purkuputken kautta. Viivytysaltaasta vedet johdetaan Pyhäjärveen, mikäli veden laadussa ei todeta sitä rajoittavia pitoisuuksia.

Näytteet otetaan viivytysaltaasta töiden alettua kaivun etenemisen ja vesien kertymisen mukaan 1-2 kertaa. Vesinäytteistä analysoidaan PIMA-metallit (Sb, As, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Ni, Zn, V), öljyhiilivedyt, PCB-yhdisteet ja PAH-yhdisteet. Metallit analysoidaan kokonaispitoisuuksina. Myös ruopattavista massoista otetaan näytteitä kaivutöiden aikana.

Suojaverhon toimivuutta tarkkaillaan töiden edetessä.

Tarkkailun tulokset toimitetaan rakennustöiden päätyttyä tai pyydettyä Pirkanmaan ELY-keskukselle sekä kalatalousviranomaiselle.

2.6 Aikataulu

Hanke on tarkoitus toteuttaa välittömästi luvan saamisen jälkeen. Ruoppaustöiden kestoksi on arvioitu noin 2 viikkoa.

2.7 Valmistelulupa

Hakija on pyytänyt lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä hankkeen kiireellisyyden ja yleisen edun vuoksi. Hakemuksen mukaan hanke on mahdollista toteuttaa järkevästi ja taloudellisesti ennen kuin koko alue on rakentunut, jonka jälkeen rakentaminen on haastavampaa. Valmistelulupaa haetaan rannan kaivamis-, ruoppaus- ja täyttötöille sekä niiden valmistelemissä. Työt aloitetaan heti luvan saamisen jälkeen. Hakemuksen mukaan hankkeella ei ole sellaisia vaikutuksia vesistöön, ettei valmistelevia toimenpiteitä voitaisi aloittaa.

3 Käsittely

3.1 Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi> 30.11.2023 – 8.1.2024.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Tampereen kaupungin verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Tamperelainen -lehdessä 6.12.2023.

3.2 Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Tampereen kaupungilta ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on ilmoittanut, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.

3.2.1 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen lausunto

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on lausunnossaan viitannut hankkeen aikaisempaan vesilupahakemukseen 30.5.2017 antamaansa lausuntoon (PIRELY/3279/2017) ja siinä esitettyihin kannanottoihin. Hankkeelle myönnettyä aikaisempaa vesilupapäätöstä (LSSAVI/732/2017) ELY-keskus pitää asianmukaisena.

ELY-keskus esittää nyt puheena olevasta lupahakemuksesta seuraavat lupakäsittelyssä huomioitavat asiat: uuden vesiluvan lupamääräyksissä tulee säilyttää hankkeen vaikutusten vesistötarkkailun osalta määrätty näytepiste suojaverhon sisäpuolella, jotta veden laadusta ja samentuman vähenemisestä saadaan tieto. Myönnettävään vesilupaun tulee myös sisällyttää määräys siitä, että suojaverhon saa poistaa vasta, kun ELY-keskus on antanut hyväksyntänsä suojaverhon poistamiselle. Lupamääräyksiin on myös sisällytettävä, että ELY-keskus voi antaa ohjeita suojaverhon asentamiseen, käyttämiseen ja sijaintiin liittyen.

Hakijan esittämään mahdollisuuteen käyttää alueen rakentamisessa myös luontaisen taustapitoisuustason maa-aineksia, jotka saattavat ylittää lievästi Vna 214/2007 mukaiset kynnysarvo-pitoisuudet esim. arseenin osalta, ELY-keskus toteaa, että rakentaminen tulee tehdä pääsääntöisesti pilaantumattomilla maa-aineksilla, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä luontaisia taustapitoisuustasoja.

ELY-keskus katsoo, että hankkeelle voidaan myöntää valmistelulupa sellaisiin valmisteleviin toimenpiteisiin, jotka on mahdollista palauttaa ja ennallistaa tilanteessa, jossa luvan myöntämiselle ei edellytyksiä olisi, tai lupamääräyksiä muutettaisiin oleellisesti.

ELY-keskus pyytää aluehallintovirastoa kirjoittamaan lupamääräyksiin selkeästi auki lupamääräyksissä viitattujen piirustusten pääkohdat niin, että lupamääräysten pääasiallinen sisältö selviää ilman hakemusasiakirjoja.

3.2.2 Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen lausunto

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on lausunnossaan todennut seuraavaa:

Kalasto, rapukanta ja kalastus

Tampereen Pyhäjärvi on yksi Suomen suosituimmista kalastusvesistä. Järven tuntumassa asuu noin 250 000 henkilöä ja järven länsiosassa on runsaasti vapaa-ajanasuntoja. Pyyntipaine, varsinkin viehekalastuspaine, on poikkeuksellisen suuri.

Hankealueella ja sen läheisyydessä yleiskalastusoikeuden perusteella voi onkia ja pilkkiä sekä viehekalastaa yhdellä vavalla ilman vesialueen omistajan lupaa. Kalastajia houkuttelee paikalle hyvä kuha- ja ahvenkanta ja Pyhäjärven itäosaan tehtävät kirjolohi-istutukset. Tampereen kaupunki kalastusoikeuden haltijana ei myy alueelle verkkokalastuslupia. Pyhäjärvellä on myös kaupallista kalastusta ja kalastusopastoimintaa, jota harjoitetaan myös Rajasalmen itäpuolella.

Saalislajeista tärkeimpiä ovat kuha, ahven, hauki ja kirjolohi. Pyhäjärven, tärkein saalislaji on kuha ja sen kanta on alueella hyvä. Pyhäjärven (Rajasalmen itäpuoli) kalastuskirjanpitäjien verkkosaaliista noin puolet on ollut kuhaa. Kalastustiedustelun mukaan kuhan osuus kalastajien saaliista on ollut noin 37 %. Tässä saaliissa ei kuitenkaan ole yleiskalastusoikeuksien turvin kalastanein viehe- ja uistinkalastajien kuhasaalista, joka on huomattavan suuri.

Täplärapukanta on Pyhäjärven itäosassa heikko, kun Pyhäjärvessä Rajasalmen länsipuolella rapukanta on hyvä. Syytä heikkoon rapukantaan ei tiedetä.

Suunniteltu vesialueen täyttö estää kalastuksen ja ravustuksen ko. alueella pysyvästi. Jo rakentamisvaiheessa kalastus on mahdotonta työmaa-alueella ja sen läheisyydessä. Uistelu- ja viehekalastus estyvät alueella. Samoin onginta on mahdotonta hankealueella ja se läheisyydessä.

Vesialueen täyttö myös tuhoaa pysyvästi ravun ja kalojen lisääntymisaluetta. Alue soveltuu mm. hauen ja lahnan lisääntymis- ja elinalueeksi.

Vesialueen täytön tekeminen aiheuttaa vesistössä samennusta. Samentuvan alueen laajuuteen vaikuttavat kiintoaineksen ominaisuuksien lisäksi tuulet ja veden virtaukset. Pohjasedimentin sekoittuessa siitä liukenee veden ravinteita, jotka rehevöittävät vesistöä.

Vedenlaatu

Ruoppaustyöt ja täytöt aiheuttavat vesistössä samentumista ja vapauttavat ravinteita. Vesistötyöt aiheuttavat myös kalojen ja rapujen tilapäistä karkottumista alueelta. Nämä vaikutukset jäävät kuitenkin vähäisiksi ja lyhytaikaisiksi, jos hankesuunnitelmassa esitetty suojaverho on asennettu oikein ja toimii kunnolla.

Pyhäjärven muiden alueiden veden laatuun hankkeella ei ole vaikutusta, mikäli suojaverhot toimivat ja haitta-aineita ei pääse leviämään hankealueen ulkopuolelle.

Vesistötarkkailuraportit tulee toimittaa Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikölle ja Pirkkalan kalatalousalueelle.

Suojaus

Hakemuksen mukaan hankealue ympäröidään suojaverholla. Suojaverho estää samentumisen leviämistä, jos verho on asennettu oikein ja verhossa ei tapahdu repeämisistä.

Suojaverhojen asennus tulee tehdä erittäin huolella, koska hankealueen läheisyydessä on sedimentissä havaittu haitta-aineita kuten PCB:tä. Suojaverho tulee asentaa tiiviisti niin, ettei sedimenttiä pääse valumaan sen alitse tai päältä ja verhojen kellukkeet toimivat. Lisäksi hankkeen toteuttajalla täytyy olla suunnitelma siitä, miten suojaverho korjataan, jos siihen tulee repeämä. Nämä asiat tulee kirjata lupamääräyksiin.

Suojaverhon toimivuutta on tarkkailtava huolella. Työt on keskeytettävä heti, jos samentumista havaitaan suojaverhon ulkopuolella. Lupamääräyksiin on kirjattava, miten tarkkailu tehdään ja raportoidaan.

Ruoppaus, täyttö sekä haitta-aineet

Kalatalousyksikkö pitää haitallisten aineiden leviämistä ja kertymistä vesieliöihin riskinä, joten haitta-aineiden pääsy veteen ja sitä kautta ravintoketjuun on estettävä mahdollisimman hyvin.

Valmistelulupa

Tampereen kaupunki hakee lupaa valmistelutöiden aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Kalatalousyksikkö katsoo, että valmisteluluvalla voidaan tehdä suojaverhojen asennus. Ruoppaus ja alueen täyttö saattavat aiheuttaa haittaa ympäristölle. Sedimentin ruoppauksille ei tule myöntää valmistelulupaa, koska sedimentin ruoppaus ja siinä olevien haitta-aineiden leviäminen vesiympäristöön voi aiheuttaa kalataloudellisia haittoja, jos suojaverho ei estä samentumisen leviämistä.

Kalataloudelliset haitat

Yleistä kalatalousetua valvovana viranomaisena ELY-keskuksen kalatalousviranomainen katsoo, että haettu lupa voidaan myöntää. Hanke aiheuttaa kalataloudellista haittaa estämällä hankkeen toteutusaikana kalastuksen hankealueella ja sen läheisyydessä. Hanke tuhoaa pysyvästi kalojen lisääntymis- ja poikastuotantoaluetta uimapaikan osuudella. Hankkeen

aiheuttamia kalataloudellisia haittoja voidaan kompensoida kalatalousmaksulla. ELY-keskus vaatii, että luvan saajan on maksettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle kalatalousmaksua 900 euroa vuodessa käytettäväksi Härmälänrannan rakentamisen kalataloudelle aiheuttamien haittojen vähentämiseen. Maksua tulee maksaa hankkeen toteutusaikana ja vuosi toteutuksen jälkeen. Kalatalousmaksua voidaan käyttää kalataloudellisten hoitotoimien suunnitteluun, kalaistutuksiin ja muihin tarvittaviin hoitotoimiin, joilla vähennetään hankkeen kalataloudellisia haittoja, sekä niiden tuloksellisuuden selvittämiseen. Kalatalousmaksu on maksettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

Muuta

Luvan saajan tulee ilmoittaa Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikölle hankkeen alkamisesta ja päättymisestä.

3.2.3 Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on lausunnossaan todennut seuraavaa:

- Ruoppaus-ja täyttötöyalue tulee eristää muusta vesialueesta pinnasta pohjaan ulottuvalla tiiviillä suojaverholla. Suojaverhon toimivuutta ja asemaa on tarkkailtava päivittäin sekä mahdolliset puutteet korjattava välittömästi.
- Vesirakennustyöt tulee toteuttaa lintujen pesimäkauden sekä vilkkaimman virkistyskäyttökauden ulkopuolella.
- Jos työtä tehdään jääpeitteisenä aikana, on alue turvallisuuden vuoksi merkittävä rannalle ja vesialueelle asianmukaisesti.
- Tähän hankkeeseen liittyvät ja rantapuustoon vaikuttavat työt tulee suorittaa siten, että mahdollinen liito-oravan kulkuyhteys ei vaarannu tai tuhoudu. Alueella on liito-oravalle soveltuva elinympäristö (kulkureitti). Lisäksi alueelle on yleiskaavassa osoitettu ohjeellinen ekologinen yhteys määräys: Yhteydellä on merkitystä eliölajien liikkumiselle ja luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Ekologisen yhteyden jatkuvuus ja kytkeytyminen keskuspuistoverkostoon tulee turvata. Tarkemman suunnittelun yhteydessä ratkaistaan ekologisen yhteyden sijainti, leveys ja luonne huomioiden arvokkaat luontokohteet, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa, että ekologinen yhteys säilyy mahdollisimman leveänä, puustoisena, kasvillisuudeltaan kerroksellisena ja luonnon olosuhteiltaan monipuolisena. Ekologinen yhteys on turvattava maisemaa muuttavien maanrakennustöiden, puiden kaatojen tai muiden näihin verrattavien toimenpiteiden yhteydessä. Maisemaa

muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL 128 §:ssä on säädetty.

- Tarkkailu tulee tehdä hakemuksen liitteenä 7 olevan tarkkailuohjelman mukaisesti täydennettynä seuraavasti: suojaverhon sisäpuolelta tulee ottaa työnaikainen sekä suojaverhon poistamiseen liittyvä varmistava vesinäyte. Vesinäytteistä tulee analysoida myös sulfaatti.

Perustelut

Hakemuksen mukaan Aaretti Niemisen puiston pohjoisosaan rakennetaan uimapaikka laitureineen ja leikkipaikkoineen. Laiturin yhteyteen on suunnitella pieni monitoimirakennus, jossa sijaitsevat mm. uimapaikkaa palvelevat pukuhuoneet ja käymälät. Uimarannan rakentamisen yhteydessä rantaa ruopataan massamäärältään noin 3 000 m³ktr. Kaivettu lieju korvataan murske- ja hiekkakerroksilla (á 30 cm), joiden väliin tulee suodatinkangas. Ennen kaivutöiden aloittamista alueen eteen asennetaan suojaverho, jolla estetään ympäröivän vesistön samentumista. Rannan pohjasedimenttien laatu on selvitetty ja rannan läheisyydessä pitoisuudet ovat alhaisia eivätkä mahdolliset ruoppaus- ja/tai peittotoimenpiteet aiheuta normaalista poikkeavia toimenpiteitä vesirakentamiselle.

Poiskaivettava liejuinen kerros läjitetään väliaikaisesti moreenipenkereillä ympäröityyn altaaseen, joka täyttää tyydyttävän läjityspaikan ehdot. Moreenipenkereet rakennetaan 1,5 m korkeina ja altaan pohjalle asennetaan suodatinkangas. Läjitysalueelle asennetaan vesien poisjohtamiseksi purkuputki sekä väliaikainen hulevesien tarkastuskaivo. Kun suurin osa liejukerroksen sisältämästä vedestä on poistunut, kuljetetaan kaivumassat luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan.

Rakennustyöt voivat aiheuttaa tilapäisiä muutoksia vedenlaatuun. Vaikutukset painottuvat tilapäiseen veden samentumiseen. Samentumista aiheuttavia työvaiheita ovat liejuisen kerroksen poiskaivaminen ja täyttötöyt.

Suunniteltu puistoalue sijaitsee Härmälänrannan alueen pohjoislaidalla ja rajautuu Pyhäjärveen. Puiston rakentamisen yhteydessä ei tehdä töitä, jotka sanottavasti vaikuttaisivat vesistöön.

Kaupunki on aiemmin hakenut samalle alueelle lupaa ja aluehallintovirasto on antanut päätöksen (26.6.2017 (Dnro LSSAVI/732/2017)). Aiempi hakemus käsitti myös Härmälänojan ylittävän vanhan siltarakenteen kunnostamisen sekä uimarannalle sijoittuvan laiturin rakentamisen, mutta näille ei haeta tässä yhteydessä vesilain mukaista lupaa. Päätös on rauennut, sillä hanke oli aloitettava ja toteutettava olennaisilta osin neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun päätös oli tullut lainvoimaiseksi.

Hakija esittää hakemuksessaan tarkkailusuunnitelman.

Härmälänrannan rakenteilla oleva alue tulee palvelemaan 4 500 asukasta. Rakennettavat puistot ja uimaranta tarjoavat alueen asukkaille virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksia.

Hakija pyytää lupaa ryhtyä hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen kiireellisyyden ja yleisen edun vuoksi. Hakijan mukaan poliittisista syistä aikaisemman hankkeen toteutusta lykättiin ja nyt on viimeinen mahdollisuus toteuttaa hanke järkevästi ja taloudellisesti ennen kuin koko alue on rakentunut. Alueen rakentumisen jälkeen rakentaminen on haastavampaa. Valmistelulupaa haetaan rannan kaivamis-, ruoppaus-, ja täyttötöille ja niiden valmistelemiselle. Kaivaminen sekä ruoppaus- ja täyttötöyt voidaan aloittaa heti valmisteluluvan saamisen jälkeen.

Hankkeella ei katsota olevan sellaisia vaikutuksia vesistöön, ettei valmistelevia toimenpiteitä voitaisi aloittaa.

3.2.4 Tampereen kaupungin lausunto

Tampereen kaupunki on lausunnossaan todennut seuraavaa:

Maakuntakaava

Pirkanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kokouksessaan 27.3.2017. Maakuntakaavan hyväksymispäätös tuli lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 24.4.2019. Maakuntakaavassa kyseinen alue on taajamatoimintojen aluetta (A). Alue kuuluu Pyhäjärven ympäristön kehittämisvyöhykkeeseen ja osittain myös tiiviseen joukkoliikennevyöhykkeeseen. Härmälä on maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Yleiskaava

Alueen yleiskaavatilanne muodostuu lainvoimaisesta Kantakaupungin yleiskaavasta 2040 ja Kantakaupungin vaiheyleiskaavasta – valtuustokausi 2017-2021. Yleiskaavassa kyseinen alue on osoitettu asumisen alueeksi. Alue on varattu pääosin asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille, mm. virkistys- ja suojaviheralueille, lähipalveluille sekä nykyiselle ja uudelle ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnalle. Alueelle sijoittuvien yksityisten rakentamishankkeiden yhteydessä varaudutaan tarvittaessa julkisten palvelujen tarvitsemiin tilavarauksiin. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota kulttuuriympäristön arvoihin. Alue kuuluu myös kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeeseen.

Kartalla 2, *Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut*, ranta-alueelle on osoitettu ohjeellinen ekologinen yhteys, ohjeellinen virkistysyhteys ja ohjeellinen uusi tai kehitettävä uimaranta. Merkinnän kuvauksessa todetaan muun

muassa, että uusi palvelutasoltaan kattava uimaranta olisi tarpeen sijoittaa Härmälänrantaan uuden asuinalueen palveluksi. Alue kuuluu myös kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen alueeseen.

Kartalla 3, *Kulttuuriperintö*, suunniteltu uimaranta rajautuu maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön, eli Härmälään.

Kartalla 4, *Kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto*, alue kuuluu Pyhäjärven valuma-alueeseen.

Asemakaava

Alueella on voimassa kaupunginvaltuuston 17.3.2014 hyväksymä asemakaava nro 8388. Aaretti Niemisen puisto on asemakaavassa osoitettu rantapuistoksi (VP-2). Puisto tulee rakentaa ottaen huomioon alueen sijainti ja maisemallinen merkitys. Puistoon saa sijoittaa vesialueen virkistyskäyttöön liittyviä toimintoja. Alueelle saadaan rakentaa alueen käyttöä palvelevia rakennelmia ja laitteita, joiden kaupunkikuvalliseen ilmeeseen, ympäristöön sopeutuvuuteen ja liittymiseen ympäristön toimintoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota (ra-5). Uimarannan kaakkoispuolelle on asemakaavassa osoitettu yleisten ja yksityisten palvelurakennusten korttelialue urheilu- ja liikuntapalveluja ja niihin liittyviä ravitsemuspalveluita varten (YPU-2). Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa on osoitettu uimarannan lounaispuolelle.

Aaretti Niemisen puistolle on asemakaavassa annettu seuraava määräys: Alueen maaperä on kunnostettava ja jätteet poistettava alueen pilaantuneiden maiden puhdistamisesta annettujen päätösten ja ympäristölupapäätösten mukaisesti (pima-4).

Asemakaavan yleismääräys yleisistä alueista (puisto- ja katualueet) ja vesi-alueista: Viheralueet tulee toteuttaa laadukkaasti. Pilaantuneiden maiden kunnostuksen jälkeen alueille jäävien haitta-aineita sisältävien maa-ainesten läpi ei saa johtaa hulevesiä. Mikäli alueille jää alimpia ohjearvoja ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia sisältäviä maa-aineksia, alueilla ei saa viljellä ravintokasveja. Härmälänojan ja Pyhäjärven mahdollisen ruoppaamisen tai muun sedimenttien poiston yhteydessä tulee sedimenttien pitoisuudet tarkistaa ja toimittaa tarvittaessa luvan omaavaan vastaanottopaikkaan.

Asemakaavaa varten on laadittu rakentamistapaohjeet, jotka ovat asemakaavaselostuksen liitteenä. Rakentamistapaohjeissa käsitellään viheralueita luvussa 5.

Aaretti Niemisen puisto sijaitsee Härmälänrannan korttelialueen pohjoispuolella. Korttelissa on asuin- ja palvelurakennusten, rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialuetta, asuin-, liike- ja toimistorakennusten

korttelialuetta sekä asuinkerrostalojen korttelialuetta. Puiston pohjoispuolella on vesialuetta.

Vesilupahakemuksen käsittelyssä tulee ottaa huomioon voimassa olevan asemakaavan merkinnät ja määräykset. Suunniteltu toiminta on asemakaavan mukaista, eikä asemakaavoituksella ole asiaan huomautettavaa.

3.3 Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta on jätetty yksi muistutus.

3.3.1 Muistutus 1

Kiinteistön 837-301-926-1 omistajat ovat muistutuksessaan todenneet/vaatineet, että vesinäytteet otetaan myös muistuttajien kiinteistön vesialueelta ennen projektin aloittamista projektin aikana sekä sen päättyttyä. Vertailtavuus täytyy täytyä, jotta mahdollinen haittavaikutus voidaan havainnoida mittauksilla.

Päätöksessä 78/2017/2 ja kuulutuksessa (LSSAVI/732/2017) on keskenään poikkeavat tiedot ruoppauksen laajuudesta. Muistuttajat vaativat saada oikeat tiedot ruoppauksen laajuudesta.

Muistuttajat vaativat, että käytettävä suojaverho on laadultaan paras mahdollinen, jotta samentumista lähivesistöön pääsisi leviämään mahdollisimman vähän. Suojaverhon toimivuutta ja asemaa tulee tarkkailla päivittäin niin, että verhon tiiviyydessä ei pääse tapahtumana ongelmia.

Koska vesirakennustyöt tulee toteuttaa lintujen pesimäkauden ja vilkkaimman virkistyskäyttökauden ulkopuolelle, rajautuu työkuukaudet lienee huhtikuuhun tai syyskuuhun.

Muistuttajat vaativat selvitystä siitä, miten toimitaan, jos muistuttajien kiinteistön rannan hiekkapohjaan tulee pysyviä vaurioita.

3.4 Selitys

Hakija on asiasta annettujen lausuntojen ja muistutuksen johdosta antamassaan selityksessä todennut seuraavaa:

3.4.1 Selitys Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoon

Suojaverhon toimivuus on myös Tampereen kaupungin etu. Suojaverhon tulee olla käyttötarkoitukseen soveltuva niin laadullisesti kuin toiminnallisesti. Urakoitsijan tulee päivittäin tarkastaa suojaverhon toimivuutta ja asemaa sekä korjata välittömästi havaitut puutteet.

Ruoppaus tehdään syksyllä 2024, mikäli vesilupa on lainvoimainen. Mikäli ruoppaus siirtyy keväälle jääpeitteiseen aikaan, niin merkitään työalue turvallisuuden vuoksi.

Ruoppauksella ei ole vaikutusta liito-oravan kulkuyhteyksiin tai ekologiseen yhteyteen. Tampereen kaupunki huomioi lausunnossa esitetyt vaatimukset puiston rakennussuunnittelun yhteydessä.

Tarkkailuohjelmaa täydennetään lisäämällä tarkkailupiste suojaverhon sisäpuolelle sekä lisätään vesinäytteen analysointiin sulfaatti. Suojaverhoa ei saa poistaa ennen ELY-keskuksen hyväksyntää.

3.4.2 Selitys muistutukseen 1

Alueella tehdään vesientarkkailua viranomaisen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Näytteenotolla saadaan riittävät tiedot vesialueen mahdollisista muutoksista sekä suojaverhon sisällä että sen ulkopuolisilla alueilla. Tarvittaessa samentumaa tarkkaillaan lisänäytteenotoilla sekä kenttämittarilla ja/tai lentokuvauksilla.

Ruoppauksen laajuus 3000 m³ltr. Suojaverhon toimivuus on myös Tampereen kaupungin etu. Suojaverhon tulee olla käyttötarkoitukseen soveltuva niin laadullisesti kuin toiminnallisesti. Urakoitsijan tulee päivittäin tarkastaa suojaverhon toimivuutta ja asemaa sekä korjata välittömästi havaitut puutteet.

Ruoppaus tehdään syksyllä 2024, mikäli vesilupa on lainvoimainen. Ruoppaustyö ei aiheuta kiinteistön rannan hiekkapohjaan muutoksia. Ranta kuvataan ennen työtä ja työn jälkeen.

4 Aluehallintoviraston ratkaisu

4.1 Vesitalouslupa

Aluehallintovirasto myöntää Tampereen kaupungille luvan vesialueen ruoppaukseen ja täyttämiseen sekä rannan kunnostamiseen omistamallaan kiinteistöllä 837-301-773-16 Tampereen kaupungissa. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto määrää luvan saajan maksamaan kalatalousmaksun lupamääräyksen 9 mukaisesti. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvanhaltijan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

4.2 Valmistelulupa

Aluehallintovirasto oikeuttaa Tampereen kaupungin ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista suojaverhon asentamisen osalta.

4.3 Lupamääräykset

4.3.1 Ruoppaus ja vesialueen täyttö

1. Hankkeessa ruopattava massamäärä saa olla enintään noin 3 000 m³ltr.

Uimaranta saadaan rakentaa rantaa ja vesialuetta täyttämällä 2.3.2027 päivättyjen uimarannan asemapiirroksen (piirustusnro Liite 4.1, mittakaava 1:500) ja uimarannan tyyppipoikkileikkausten A-A ja B-B (piirustusnro Liite 4.2 ja Liite 4.3, mittakaavat 1:200) mukaisesti.

2. Täyttöön saa käyttää pilaantumattomia maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä alueen luontaisia taustapitoisuuksia.

4.3.2 Töiden suorittaminen

3. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Vesirakennustyöt tulee toteuttaa lintujen pesimäkauden 1.5. – 31.8. ulkopuolella.
4. Jos työt tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.
5. Hankkeeseen liittyvät ja rantapuustoon vaikuttavat työt tulee suorittaa siten, että mahdollinen liito-oravan kulkuyhteys ei vaarannu tai tuhoudu.
6. Ennen töiden aloittamista työalue on eristettävä muusta vesialueesta suojaverholla. Suojaverho on asennettava ja ankkuroitava siten, että se pysyy paikallaan kaikissa olosuhteissa. Verhon on oltava tiiviisti kiinni rannassa ja pohjassa sekä ulotuttava pintaan asti. Suojaverho on merkittävä siten, että se on vesillä ja jäällä liikkuvien havaittavissa.

Suojaverhon toimintaa on tarkkailtava koko työn ajan ja tarvittaessa korjaus- ja parannustoimiin on ryhdyttävä välittömästi. Jos samentumaa pääsee leviämään merkittävässä määrin suojaverhon ulkopuolelle, on työt keskeytettävä, kunnes haitta merkittävästi häviää. Töiden keskeyttämisestä on viipymättä ilmoitettava Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Suojaverhon saa poistaa sitten, kun tarkkailutulokset osoittavat poistamisen mahdolliseksi ja poistamisesta on sovittu Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa.

ELY-keskus voi tarvittaessa antaa tarkentavia ohjeita suojaverhon asentamiseen, käyttämiseen ja sijaintiin liittyen.

7. Ruoppausmassat voidaan läjittää maalle pengerrettyyn altaaseen ja massojen kuivuttua ne on siirrettävä massojen laadun mukaiseen sijoituspaikkaan. Ruoppausmassojen läjitysaltaasta suotautuvat kuivatusvedet voidaan johtaa takaisin Pyhäjärveen suojaverhon sisäpuolelle.

Mikäli ruopattaessa havaitaan mahdollisesti pilaantuneita massoja, tulee asiasta ilmoittaa Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

8. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

4.3.3 Kalatalousmaksu

9. Luvan saajan on maksettava Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kertaluonteinen 400 euron suuruinen kalatalousmaksu. Maksu on suoritettava ennen töiden aloittamista.

Kalatalousmaksu käytetään hankkeen aiheuttamien kalataloudellisten vahinkojen ehkäisemisen tai vähentämisen toimenpiteisiin sekä toimenpiteiden suunnitteluun ja tuloksellisuuden seurantaan.

4.3.4 Korvaukset

10. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.
11. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

4.3.5 Tarkkailu

12. Luvan saajan on tarkkailtava suojaverhon toimivuutta sekä hankkeen vaikutuksia Pyhäjärven tilaan hakemuksen liitteenä 7 olevan 23.12.2016 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti seuraavasti tarkennettuna:

- Suojaverhon toimivuutta ja asemaa on tarkkailtava silmämääräisesti päivittäin sekä mahdolliset puutteet on korjattava välittömästi.

- Suojaverhon ulkopuolella olevien tarkkailupisteiden (P1-P3) lisäksi tarkkailuun tulee lisätä töiden aikainen näytteenotto suojaverhon sisäpuolelta tarkkailusuunnitelmassa esitettyjen haitta-aineiden määrittämiseksi. Mikäli ruopattaessa tai työnaikaisissa vesinäytteissä havaitaan haitta-aineita, tulee myös niiden leviämistä seurata. Läjitys- ja kuivatusaltaasta valuvien vesien tarkkailua tulee jatkaa, kunnes allas ei ole enää käytössä.
- Suojaverhon sisäpuolelta on otettava näyte myös töiden toteuttamisen jälkeen suojaverhon haitattoman poistamisen ajankohdan varmistamiseksi.
- Vesinäytteistä on analysoitava myös sulfaatti.
- Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista ja se voidaan lopettaa töiden päättymisen jälkeen, kun Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut tarkkailutarpeen päättyneeksi.

Päivitetty tarkkailusuunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle ennen tarkkailun aloittamista. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa tarkkailusuunnitelmaa edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tarkkailun kattavuutta eivätkä tulosten luotettavuutta tai aiheuta kohtuuttomia lisäkustannuksia

13. Vesinäytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa on noudatettava ympäristöhallinnon ajantasaisia laatusuosituksia ja vaatimuksia

14. Tarkkailun tulokset on toimitettava sähköisesti viipymättä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle sekä Pirkkalan kalatalousalueelle.

Tulokset on toimitettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään valvontaviranomaisen ohjeistamalla tavalla.

4.3.6 Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

15. Hanke on aloitettava ja toteutettava olennaisilta osin neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

4.3.7 Ilmoitukset

16. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

17. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

5 Ratkaisun perustelut

5.1 Vesitalousluvan perustelut

Uimarannan rakentaminen on tarpeen alueen virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamiseksi. Hanke ei ole ristiriidassa alueella voimassa olevan kaavoituksen kanssa. Hankealue on kokonaisuudessaan hakijan omistuksessa.

Hankkeessa ruopataan ja täytetään vesialuetta. Hankkeen seurauksena vesi- ja maa-alueen välinen raja siirtyy vesistöön päin noudatellen alueella voimassa olevassa asemakaavassa osoitettua rajausta. Hakemusasiakirjoissa olevan asemapiirroksen mukaan maa-alueeksi muuttuu arvioita noin 1 500 m² vesialuetta. Täyttö estää pysyvästi kalojen lisääntymisen sekä kalastuksen alueella. Asiakirjojen perusteella hankealueen voidaan olettaa olevan kalojen lisääntymisalueena korkeintaan tavanomainen. Kalastolle aiheutuvan haitan vuoksi aluehallintovirasto on määrännyt hakijan maksamaan kertaluonteisen kalatalousmaksun lupamääräyksen 9 mukaisesti. Maksun suuruutta määrättäessä on otettu huomioon täytettävän vesialueen koko sekä haittaa aiheuttavien töiden kesto.

Rannan pohjasedimenttien laatu on selvitetty. Haitta-ainepitoisuudet ovat alhaisia, eikä niistä aiheudu normaalista poikkeavia toimenpiteitä vesirakentamiselle. Haitta-aineiden mahdollisuus on kuitenkin huomioitu määrätyssä tarkkailussa.

Hankkeesta aiheutuu rakennusaikaan ajoittuvaa paikallista ja lyhytkestoista vesistön samentumista, joka saattaa karkottaa myös kalastoa. Haittojen vähentämiseksi hankkeen toteutuksen aikana on määrätty käyttämään suojaverhoa. Hanke ei vaikuta haitallisesti Pyhäjärven tilaan.

Hakija on määrätty tarkkailemaan hankkeen vaikutuksia lupamääräysten mukaisesti. Tarkkailu on tarpeen suojaverhon toimivuuden ja hankkeen vesistövaikutusten arvioimiseksi.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin, joten hankkeelle tulee myöntää vesilain mukainen lupa.

5.2 Valmisteluluvan perustelut

Aluehallintovirasto on myöntänyt valmisteluluvan suojaverhon asentamiseen. Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Luvassa tarkoitettut työt ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan.

Hakemuksessa hankkeessa toteutettavien ruoppausten kestoksi on arvioitu kaksi viikkoa. Ruoppausten lisäksi hankkeessa toteutetaan vesialueen täyttöö. Hankkeen verrattain lyhyt toteutusaika huomioon ottaen aluehallintovirasto on katsonut, ettei valmisteluvan myöntäminen muihin toimenpiteisiin ole tarpeen.

6 Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin

Aluehallintovirasto on ottanut Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen, Tampereen kaupungin ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla.

Muistutuksessa 1 esitetyn tarkkailua koskevan vaatimuksen osalta aluehallintovirasto katsoo, että päätöksessä määrätty tarkkailu on riittävä arvioimaan myös muistuttajien kiinteistöille hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia. Ennakoimattomien vahinkojen osalta on annettu lupamääräys. Hakija on määrätty tarkkailemaan suojaverhon toimivuutta muistutuksessa esitetyn mukaisesti päivittäin.

7 Sovelletut säännökset

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §:n 2momentti, 8, 10, 11, 16, 17 ja 18 §

8 Käsittelymaksu

Käsittelymaksu on 8 160 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (867/2023) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon kohdan 3.3 mukaan ruoppausta koskevan asian käsittelystä perittävän maksun suuruus on 4 800 euroa, kun ruopattava massamäärä on 2 000 – 4 000 m³/ktr. Myös vesialueen täyttöö (2 000 – 4 000 m³/ktr) koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 4 800 euroa. Koska päätösasiakirja sisältää useita maksutaulukossa maksulliseksi säädettyjä vesitalousasioita siten, että ne muodostavat samaa tarkoitusta palvelevan kokonaisuuden, peritään asian käsittelystä korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian käsittelymaksun suuruinen maksu kuitenkin siten, että maksuun lisätään 70 prosenttia muiden vesitalousasioiden taulukon mukaisesta maksusta. Asian käsittelystä perittävän maksun suuruus on siten 8 160 euroa.

9 Tiedottaminen

9.1 Päätös

Tampereen kaupunki
Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
Suomen ympäristökeskus

9.2 Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (ylupa.avi.fi).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan Tampereen kaupungin verkkosivuilla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan Tamperelainen -lehdessä.

10 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

11 Liite

Valitusosoitus

12 Asian käsittelijät

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Arto Paananen ja esitellyt ympäristöy-litarkastaja Tanja Honkela.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

LIITE

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy 18.3.2024.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaikaa lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessi-osoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
  - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
  - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihde: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja LSSAVI/19544/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/19544/2023 har godkänts elektroniskt

Honkela Tanja 09.02.2024 08:16

Paananen Arto 09.02.2024 08:38